

Hakan Yücel: Bazen fazla burjuva, bazen de Doğulu...

📅 Mar 14, 2017 📖 Manşet, Ortak Söz, Röportajlar

'Rum Olmak Rum Kalmak' kitabıyla ilgili Ortaksöz'e konuşan Hakan Yücel; "1964 Sürgünü; bilimsel ve edebi eserlerde ve Bir Tutam Baharat (PolitikiKuzina) filminde çok veciz olarak gösterildiği gibi doğrudan ve dolaylı etkileriyle Türkiye'de Rum varlığını marjinalleştirdi" diyor.

GÜLŞEN İŞERİ

Galatasaray Üniversitesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Hakan Yücel İstos yayınlarından derleme bir kitap çıkardı. Rum Olmak, Rum Kalmak adını taşıyan kitap 10

Yazarlar

DİTAM "Toplumsal Barış Süreçlerinde..."

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Ülke, çevre hakkı yoluyla kurtarılabilir mi?/İbrahim...

İbrahim Ö. Kaboğlu

2019 seçimlerini konuşmaya başlamanın zamanı/Celal...

Celal Yıldırım

Siyaset ve cesaret/Yüksel Taşkın yazdı

Yüksel Taşkın

Yan yana, bir arada/Nesrin Nas yazdı

Nesrin Nas

"Kapasite geliştirme" sürecidir...

İbrahim Veli

En Çok Okunanlar

Geleneksel muhafazakârları ikna eden

Cumhurbaşkanlığı...

📅 May 03, 2017

Türkiye nereye gidiyor?/Mustafa Erdoğan yazdı

📅 May 03, 2017

1964 sürüğünününden günümüze uzanan Rum Olmak, Rum Kalmak kitabıyla ilgili Hakan Yücel ile bir araya geldik...

– “Rum Olmak, Rum Kalmak” kitabınızla başlarsak... Rumlarla ilgili araştırma fikri nasıl ortaya çıktı?

10 makaleden oluşan bu derlemenin oluşma süreci tesadüf oldu, 1964 sürgün kararlarıyla ilgili etkinlik yapılmıştı 2014 yılında. Bunlardan biri de BABİL Der'in "20 dolar, 20 kilo" sergisiydi. Ben onun araştırma ekibinde çalışmanın ilk aşamasında buldum. Bu proje için 2013'de Atina'da 1964 Sürgünleri hakkında saha araştırması yaptık. Daha sonra eldeki verilerden makale çıkardık proje ortağım Süheyla Yıldız'la beraber. Ardından bu konu üzerine çalışan başka araştırmacıların da katılımıyla sosyoloji, antropoloji, tarih disiplinlerinin kavram ve yöntemlerini kullanan bu derleme kitap ortaya çıktı. Saha araştırmasında 1964 ve sonrasında İstanbul'dan Atina'ya göç eden Rumlarla görüşmeler yapma imkanımız oldu. Görüşmecilere göçten önceki ve sonraki hayatlarını nasıl geçirdiklerini sorduk. Bu araştırmada derleme kitaba da adını veren "Rum olmak" ve "Rum kalmak" mücadelesi diye tanımlayabileceğimiz iki bir durum iki farklı kimlik stratejisi tespit ettik...

– Kimlik stratejisinden kastettiğiniz nedir?

Kimlik stratejisi de herhangi bir kişinin ya da grubun hem özelliklerini koruması hem de içinde bulunduğu topluma entegre olma çabası olarak tanımlayabiliriz. Bunun için bazen kimlik bastırılabilir, bazen öne çıkabilir vs... Saha çalışmamızdaki Rumlar örneğine gelirsek, Rumların Türkiye'de yaşadıkları dönemde temel hedefleri Rum olarak kabul edilmektir. Rumca konuşabilmek, kimlik ve kültürün unsurlarını gösterebilmek, yaşayabilmek... Bunun için yani kendilerini kimlik ve kültürleriyle eşit-tam vatandaş olarak kabul ettirmeye çalışıyorlardı. Yurt dışına çıktıklarında isemkansal ilişkilerden, toplumsal ilişkilerden kopmuş oldukları için bu defa kimliği yitirmeme yaşatma mücadelesi verildi. Birinci strateji kimliğini meşru kimlik olarak kabul ettirme; "Rum Olmak" budur. İkinci strateji ise "Rum Kalmak" ise kimliği oluşturan özellikle mekânsal koşullar ve ilişkiler ortadan kalktıktan sonra da yaşatma mücadelesidir.

– Rum Olmak ve Rum Kalmak aynı zamanda ülke sorunu olarak karşımıza çıkıyor değil mi?

İki ülkenin, Türkiye ve Yunanistan'ın, Rumlar için getirdiği farklı zorluklar var... Türkiye'de temel sorun 1960'lar ve daha öncesi için Rumca konuşmak, Rumca

Mustafa Erdoğan

Olan oldu, peki ya şimdi?/Levent Köker yazdı

Levent Köker

Araştırma – Rapor

Hamas'ın meşruiyet arayışı/Atilla Aytemur

May 23, 2017

Hamas artık "Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yurt içi ve yurt dışındaki bütün Filistinlilerin...

Videolar

Engelli aylığına engel..!/ Ömer Faruk Gergerlioğlu

May 02, 2017

Şimdi ne yapmalı?/Celal Yıldırım yazdı

Nis 29, 2017

Türkiye'de makul bir iktidar olsaydı/Yüksel Taşkın...

May 26, 2017

edilebilme; bu hususlarda bazı dönemlerde etkisi daha da artan sorunlar yaşanıyordu. Yunanistan'da ise dil yasağı, kültürü sürdürme konusunda engel yok. Devlet Yunanca dışında başka dillerin konuşulmasına bir yasak koymuyor yani Rumlar için Türkçe konuşmak kurumsal anlamda sorun olmuyor. Devletten gelen bu anlamda göçmen Rum grupları baskılayan bir şey yok. Rum olmak kozmopolit bir kimliktir. Bu anlamda İstanbul'un toplumsal dokusuna uyumlu, onunla özdeşir. Dolayısıyla çok dilli olmak, bununla kimlik oluşturmak Rum olmayı belirleyen bir şey bunun kaybı da Rum kalabilmeyi zorlaştırmakta. Başka bir deyişle Rum olmak İstanbul'da Rumca Atina'da Türkçe konuşmayı da, farklı inançsal ve etnik kimliklerle mekan paylaşımını içerir. Bu ve buna benzer nedenlerle Atina'daki Rumlar gündelik hayatta sıkıntılar çekmişler ve bazen de ayrımcılıkla karşılaşmışlar. Maalesef Rumların özellikle 1960lı 1970li yıllarda İstanbul'da yaşadıkları ayrımcılık ile Atina'da yaşadıklarına göre çok daha ağır olmuş. Bu hususta ve özellikle de toplumun genelinden farklı dil konuşma nedeniyle yaşanan sorunlar için Yani Vlastos'un kendi yaşam öyküsünü anlattığı "Baba Konuşabilir miyim?" kitabı son derece açıklayıcıdır. Göçmen Rumlar Atina'ya yerleştiklerinde İstanbul'daki ortamlarından kopmuş olduklarından bazı sosyal sorunlarla karşılaşmışlar.

– Bu sıkıntılar sınıf ayrımı mı, sınıf çatışması mı?

Özellikle 1964 göçmenleri, mülklerini bıraktıkları için süreci sınıf düşerek yaşıyorlar. Bence bu husus yaşadıkları sorunların analizinde dikkate alınmalı. İstanbul'daki toplumsal konumlarıyla Atina'daki toplumsal konumları farklı. Daha yoksul insanlarla birlikte yaşıyorlar. Özellikle kırdan kente göç edenlerle, aralarında çok önemli kültürel çatışmalar oluyor ama bunlar daha çok sosyal temelli çatışmalar. Hem buna hem de başka bir ülkeden gelmiş olmaları nedeniyle gündelik hayatta yabancı unsur olarak görülmüşler.

Bu nedenle de çift dillilik bunların gündelik hayatını olumsuz anlamda etkileyebilmiş. Bazen fazla burjuva, bazen de Doğulu görünmüşler Atina'daki ilk dönemlerinde. Aslında bu anlamda Lozan mübadillerinin yaşadıklarına benzer bir süreç yaşamışlar ve bir süre sonra iyice entegre oldukları toplumda farklılıklarını nasıl koruyabileceklerini düşünmeye başlamışlar.

– Bu değişim kentlere nasıl yansıyor?

Kentlerin kimliği zaman içinde değişir dönüşür sabit kalmaz. Ancak kentlerin tarihlerinde sarsıcı etki yapan şoklar da var. İstanbul örneğinden bakarsak; İstanbul yüzyıllardan bu yana kozmopolit kimliğiyle var olmuştur. Bu yaşanan mahallelerin

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu 16 Nisan Referandumunu sonrasında gündemi değerlendirdi

Şirin Payzın Ne Oluyor programı-9.5.2017

Tutanak nasıl gönderilir?

»Tüm Videolar

@ortak_soz kullanıcısının **Tweetleri**

Ortak Söz

@ortak_soz

DİTAM "Toplumsal Barış Süreçlerinde STÖ'lerin Rolü" nü sorguluyor/Ömer Faruk Gergerlioğlu yazdı ortaksoz.com/2017/06/06/dit...

11 sa

Ortak Söz

@ortak_soz

Ülke çevre hakkı yoluyla kurtarılabilir mi?

İstanbul'da yaşanan kimlik kaybı özellikle kozmopolit hayat özelliği için konuşursak, yeni gelenlerden çok yakın zamanda gidenlerden kaynaklı bir kayıp. Burada 1964 sonrasında 100.000i aşan Rum nüfusun tahminlere göre sadece 10 yıl içinde 5.000'e düşmesi daha sonra da 3000'in altına düşmesi son derece önemli.

– Mesela burada 6-7 Eylül olaylarının da faktörü var mı?

Hayır. 6-7 Eylül ardından önemli bir göç olmadı, 1964 ve sonrasındaki yıllarda nüfusu eriten zorunlu ve zoraki göçler başladı. 1965'de sayım yapılıyor ve bu sayımla birkaç ay içinde (Yunan tebaalı) 12.000 kişi kadarı sınırdışı edilen 40000'e yakın bir nüfusu kaybı olduğu açığa çıkıyor. 1955-1975 arası Türkiye'de Rum sayısı 20 kat düştü. Bunda tetikleyici olanda 64'tür.

– 64 zorunlu sürgün, bir de kendiliğinden gidenler var, onların durumu peki?

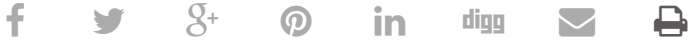
Evet biraz önce belirtmeye çalıştığım gibi zorunlu olmadan gidenler de oldu. Ancak biz literatürde eğer belirgin olarak zorlayıcı koşullar varsa, Siyasi karar, hukuksal karar olmadan yurdunun terk edenlerin göçüne zoraki göç diyoruz. Yaşam koşullarınız daralırsa, kendiniz gitmek zorunda kalıyorsanız bu zoraki göçtür.

Atina'da yaşayan Rumlar örneğinde asıl mesele istemeden gurbetçi olma duygusudur. Göçmen olarak dışlanma, itilme değil. Zaten Yunanistan nüfusunun büyük bir bölümü de göçmen kökenlidir. Sorun Rumların zorunlu ya da zoraki olarak, kendilerinin dışında gelişen siyasi olaylar ve kararların doğrudan ve dolaylı mağdurları olarak memleketlerinden koparılmış olması.

2014'de yapılan bir dizi bilimsel etkinliğe ve medyanın kısmi ilgisine rağmen 1964 Sürgünü kararının ve etkilerinin iyi anlaşılmadığını düşünüyorum. Kitlesele Rum göçünü tetikleyen 1964'de alınan tüm Yunan tebaalıların sınırdışı edilmesi kararı basit bir "yabancıları" sınırdışı etme kararı değildir. Sürgün edilen yaklaşık 12.000 kişi "sosyolojik açıdan" diğerlerinden hiçbir farkı olmayan Rumlardı kendilerini bugün dahi Polites (Şehirli-İstanbullu) olarak tanımlarlar. Derlemede birçok makalede belirtildiği gibi büyük çoğu hayatlarında Yunanistan'ı görmemiş, herhangi bir bağları olmayan ve Türk vatandaşı Rumlarla aile bağlarına sahip kişilerdi. Bu nedenle sürülen 12.000 kişiye beraber 30.000 civarında Rum da aile bağları nedeniyle gitmek zorunda kaldı. Ardından da kalan Rumların kitlesele göçü gerçekleşti. Benzer bir süreç de yine 1964'den itibaren okulları kapatılması, adalıların ekonomik varlığının yoğun arazi kamulaştırmaları, ada dışına et ihracının yasaklanması yine adada Açık hava hapishanesinin kurulması ve serbest dolaşan

1964 Sürgünü bilimsel ve edebi eserlerde ve Bir Tutam Baharat (PolitikiKuzina) filminde çok veciz olarak gösterildiği gibi doğrudan ve dolaylı etkileriyle Türkiye’de Rum varlığını marjinalleştirdi. Ancak kalan Rumların hem İstanbul hem de Gökçeada’da mekanla yüksek düzeyde özdeşleşmiş olan ve bu nedenle de nüfuslarının çok üzerinde mekanda etkiye sahip bir nüfus oluşturduğunu ve onbinlerce birinci kuşak İstanbullu İmrozlu Rumun Atina ve başka kentlerde dernekleşerek, kültürel faaliyetlerle, Türkiye’ye sık geliş gidişlerle, sosyal medyanın imkanlarıyla Rum kimliğini “Rum kalma” mücadelesiyle sürdürmekteler. Başka bir deyişle İstanbul ve İmroz Rumluğu belki de esas olarak Atina’da yaşıyor.

Okunma Sayısı: 733

📌 1964 SÜRGÜNÜ, BAZEN DE DOĞULU..., HAKAN YÜCEL, HAKAN YÜCEL: BAZEN FAZLA BURJUVA, ORTAKSÖZ, RUM KALMAK, RUM OLMAK, SÜRGÜNLER

« Eski bakanlar Hollanda krizini değerlendirdi

14 Mart Tıp Bayramı »